

Instructie particuliere synode van het Oosten inzake vrouw en ambt

Ds. A. Wagenaar
scriba PS van het Oosten

5

Wierden, 26 april 2019

Aan de roepende kerken van de generale synode 2019/2020
Dordrecht-Centrum en Dordrecht-Zuid

10

Betreft: Instructie over vrouw en ambt

Geachte broeders,

15 Bij dezen ontvangt u een instructie die op de vergadering van de PS van het Oosten op 10
april 2019 definitief is vastgesteld. De intentie van de instructie is dat de kwestie ‘vrouw
en ambt’ opnieuw op de GS aan de orde komt. De bedoeling is niet dat het besluit van
1998 ten aanzien van vrouw en ambt op voorhand ter discussie wordt gesteld. Maar in de
20 jaren die sindsdien verstreken zijn, is er een ontwikkeling in de kerken gaande met name
in samenwerkingsgemeenten, waarin het verlangen naar de openstelling van het ambt voor
vrouwen meer dan voorheen geuit wordt. Ook in niet-samenwerkingsgemeenten is er hier
en daar een roep om opnieuw op GS-niveau na te denken over deze materie.

25 Voor de PS ligt de concrete aanleiding voor het sturen van deze instructie in het feit, dat de
classis Apeldoorn er vorig jaar mee geconfronteerd werd. De samenwerkingsgemeente
Arnhem gaf op de voorjaarsclassis 2018 aan dat men overwoog het ambt voor zusters der
gemeente open te stellen. De classis heeft daar uitvoerig over gesproken zowel op de
voorjaarsclassis als de najaarsclassis en nam op 3 oktober 2018 het besluit om de gemeente
30 Arnhem in dezen ruimte te bieden. Dit besluit werd in de vergadering van 6 december
2018 teruggenomen. In de bespreking van 3 oktober was namelijk een belangrijk punt over
het hoofd gezien, namelijk een principiële uitgangspunt over de verkiezing van
ambtsdragers in de door de GS van 2013 goedgekeurde Handreiking voor de verkiezing
van ambtsdragers in een samenwerkingsgemeente, zoals verwoord in artikel 3d uit die
handreiking: *‘Vrouwelijke leden van de gemeente hebben geen passief kiesrecht wanneer
35 één van de kerkverbanden van de samenwerkingsgemeente daarvoor niet de ruimte geeft’*.

In die vergadering besloot de classis Apeldoorn gezien het belang van de zaak twee
instructies in te dienen:

- 40
1. over hoe in samenwerkingsgemeenten om te gaan met divergerend kerkrecht op het
punt van vrouw en ambt;
 2. om te komen tot een hernieuwd gesprek over vrouw en ambt in de kerken en op de GS,
gezien het verlangen dat er in toenemende mate in de kerken leeft om ook vrouwen in
de ambten te kunnen bevestigen.

45 Deze twee instructies werden ingediend op de vergadering van de PS van het Oosten, in
vergadering bijeen op 10 april 2019.

Over die twee instructies is zeer uitvoerig gesproken. De vergadering was overwegend van
mening dat de instructies wel vergaand geformuleerd waren en dat er ten onrechte een
beroep gedaan werd op het minderheidsrapport dat op de GS van 2018 diende en in een
50 brochure samen met het meerderheidsrapport naar de kerken gestuurd is.

In overleg met de afgevaardigden van de classis Apeldoorn zijn deze twee instructies teruggedenomen en vervangen door de instructie die bij dezen doorgestuurd wordt naar de GS.

- 5 Hiermee hopen we u voldoende geïnformeerd te hebben. Bij de bespreking ter GS zijn de oorspronkelijke instructies van de classis Apeldoorn beschikbaar alsmede dat deel van de concept-acta van de PS van het Oosten, dat de bespreking vastlegt rond deze nieuwe instructie.
- 10 We wensen uw vergadering in het bijzonder wijsheid en Gods zegen toe in de bespreking en besluitvorming rond deze problematiek.

Met een broederlijke groet,

- 15 D.J.T. Hoogenboom, preses
Ds. A. Wagenaar, scriba

De particuliere synode van het Oosten

heeft kennisgenomen van

1. de instructie van de classis Apeldoorn betreffende de kwestie vrouw en ambt in samenwerkingsgemeenten;
2. de instructie van de classis Apeldoorn aangaande de kwestie vrouw en ambt in de CGK;

constateert

1. dat de eerste instructie beoogt artikel 3d uit de handreiking voor de verkiezing van ambtsdragers in een samenwerkingsgemeente te schrappen en artikel 5b uit het model voor de vorming van een samenwerkingsgemeente ook van toepassing te verklaren op de eventuele openstelling van de ambten voor zusters van de gemeente;
2. dat de tweede instructie beoogt een onderzoek te doen naar de wijze waarop een besluit om ruimte te bieden aan de vrouw in het ambt de eenheid van het kerkverband het minst onder spanning zet, én – met inachtneming van de resultaten van dat onderzoek – die ruimte metterdaad te bieden aan plaatselijke kerken;
3. dat de concrete aanleiding van beide instructies ligt in een verzoek van de samenwerkingsgemeente van Arnhem aan de classis om te accepteren dat de ambten worden opengesteld voor zusters van de gemeente, zulks in overeenstemming met de besluitvorming binnen het andere kerkverband waarvan men deel uitmaakt, de NGK;
4. dat de classis de nood, die de gemeente van Arnhem ervaart in het divergeren van de kerkelijke besluiten op dit punt bij een uitblijven van landelijke eenheid, zich heeft eigen gemaakt;
5. dat de classis spreekt van een vergelijkbaar verlangen in andere samenwerkingsgemeenten binnen ons kerkverband én bij sommige andere (niet samenwerkings-)gemeenten in de classis, namelijk om zusters te kunnen bevestigen in de ambten;
6. dat de classis stelt dat de generale synode van 1998 in haar besluitvorming ten aanzien van vrouw en ambt weliswaar de lijn van het minderheidsrapport niet volgde, maar deze evenmin expliciet als onschriftuurlijk heeft afgewezen, en dat de classis meent dat in het meerderheids- en het minderheidsrapport het wezenlijke wel is gezegd zodat zij geen heil ziet in een nieuwe inhoudelijke studie;
7. dat het de classis daarom in meerderheid speet om kerkordelijke redenen niet aan het verzoek van Arnhem te kunnen voldoen, en dat de classis bij grote meerderheid uitsprak de kerkenraad van Arnhem niet van de vergadering te zullen weren, mocht hij besluiten zusters in het ambt te bevestigen;

overweegt

1. dat de kwestie vrouw en ambt spanning geeft in het kerkverband, waarbij verwacht kan worden dat deze alleen maar toeneemt zowel wanneer er blijvend geen, als wanneer er wél ruimte gegeven wordt om zusters in de ambten te beroepen;
2. dat deze spanning zich als diep en pijnlijk doet gevoelen, aangezien deze raakt aan ons al of niet gemeenschappelijke verstaan van de Schriften, exegetisch en hermeneutisch;
3. dat het besluit van 1998 weliswaar na gedegen studie en met overtuiging is genomen, maar tegelijk met de oprechte belijdenis van ons ten dele kennen;
4. dat al ter synode in 1998 de gedane studie weliswaar ruimschoots voldoende, maar niet uitputtend werd geacht;
5. dat sindsdien in andere kerkverbanden, die willen staan op de basis van de Schrift en de gereformeerde belijdenis, besluiten zijn genomen waarbij de ambten wel zijn

opengesteld voor zusters van de gemeente, eveneens na gedegen studie en met overtuiging;

6. dat het begrijpelijk is dat, bij de groei van plaatselijke en het uitblijven van landelijke integratie het divergeren van besluiten met name in samenwerkingsgemeenten in
5 toenemende mate wringt;
7. dat Arnhem weliswaar het voornemen heeft zusters in de ambten te bevestigen, maar dat men tot nu toe de kerkelijke weg is gegaan, dat de classis Apeldoorn dat ook doet, en dat dat vertrouwen geeft bij een volgende stap op de kerkelijke weg;
8. dat het bevestigen van zusters in de ambten van ouderling en diaken nog wel, maar dat
10 van zusters in het ambt van predikant niet meer gezien kan worden als een omkeerbare stap;
9. dat de generale synode van 2016 reeds besloot ‘deputaten eenheid gereformeerde belijders in Nederland de opdracht te geven om in samenspraak met deputaten
15 kerkorde en kerkrecht te inventariseren op welke punten samenwerkingsgemeenten een probleem ervaren bij divergerende besluiten en de komende generale synode zo mogelijk met adviezen te dienen’;

oordeelt

1. dat de eenheid binnen het kerkverband vraagt om een zo gelijk mogelijk omgaan van
20 de classes met vergelijkbare situaties;
2. dat momenteel niet slechts de eenheid, maar mogelijk zelfs het voortbestaan van onze kerken ter discussie staat, zodat het alleen al om die reden goed is dat de generale synode zich buigt over een kwestie die zoveel spanning oproept;
3. dat op dit punt niet tot een eventueel legitiem verschillende opvatting binnen de
25 gereformeerde hermeneutiek besloten kan worden zonder een inhoudelijke bezinning daarop en een gemeenschappelijk akkoord;
4. dat de suggestie aan samenwerkingsgemeenten om te kiezen voor een bepaald kerkverband of de samenwerking te verbreken, geen recht doet aan de katholiciteit van de kerk, en ook niet aan het doorgaande appel van synodewege om plaatselijk eenheid
30 te zoeken;
5. dat het niet opvolgen door samenwerkingsgemeenten van eerder door een van de kerkverbanden als bindend aanvaarde besluiten evenmin recht doet aan de katholiciteit van de kerk, en ook niet aan het doorgaande appel om de onderlinge eenheid in het oog te houden;
- 35 6. dat het eventueel beroepen van een vrouwelijke predikant door een samenwerkingsgemeente (hoewel daarvan op dit moment geen sprake lijkt te zijn) de draagkracht van de onderlinge eenheid binnen de CGK te meer onder druk zet;
7. dat door de besluitvorming op het punt van vrouw en ambt binnen andere kerkverbanden christelijk-gereformeerde predikanten (al of niet in bijzondere arbeid)
40 met de bevoegdheid in die andere kerkverbanden voor te gaan, bij dat voorgaan in toenemende mate in ten minste een ongemakkelijke positie belanden;

besluit

1. de generale synode te verzoeken te onderzoeken op welke wijze de houdbaarheid en/of
45 eventuele noodzaak tot aanvulling dan wel bijstelling van het besluit van 1998 het beste kan worden getoetst, en die toetsing vervolgens ook daadwerkelijk te doen uitvoeren;
2. de generale synode te verzoeken de samenwerkingsgemeenten met klem te vragen

- a. zich intussen te houden aan de in onderling overleg gemaakte of nog te maken afspraken voor samenwerking, zodat de druk op de eenheid van het kerkverband niet nog verder toeneemt, en
- b. geen onomkeerbare besluiten te nemen waardoor deze eenheid onder
5 onaanvaardbaar hoge druk komt te staan;
3. de generale synode te verzoeken er bij de classes op aan te dringen, hangende de onder 1 bedoelde toetsing, in vertrouwen, wijsheid en geduld met elkaar om te gaan;
4. de generale synode te verzoeken zich te bezinnen op de vraag of en zo ja, hoe er
aanwijzingen kunnen worden gegeven aan christelijk-gereformeerde predikanten (al of
10 niet in bijzondere arbeid) die bevoegdheid hebben om voor te gaan in kerkverbanden die de vrouw in het ambt kennen.